

Återskapa Hopp och Framtidstro

Att ta sig ur krisen tillsammans

EAPN Arbetsdokument

Förslag framtaget av Katherine Duffy för EAPN,
med medverkan av EAPNs arbetsgrupper



**Bakgrundsdokument för EAPNs konferens
Att komma ur krisen tillsammans – alternativa förslag
för en inkluderande återhämtning
fredag den 23 september 2011 i Bryssel**



1. Inledning

Syftet med denna skrift är att ge en bakgrund till konferensen "Getting out of the crisis together" 23 september 2011 och att lämna bidra till utvecklingen av EAPN's policy i den finansiella, ekonomiska, politiska och särskilt den sociala krisen som har svept in över Europa och EU sedan 2008.

Detta dokument är en sammanfattning av Återskapa Hopp och Framtidstro av Katherine Duffy. I kapitel 1-5 presenteras de sammanfattande punkter som avslutar varje kapitel. I kapitel 6, som innehåller EAPNs förslag mot krisen, presenteras hela kapitlet inklusive EAPNs sammanfattande krav och förslag.

EAPN har fokuserat på att föreslå möjliga lösningar, men vi vet att EAPN inte kan agera ensamma.

Vår oro kretsar kring de effekter krisen för med sig och de möjliga lösningar på de medföljande konsekvenser som följer av fattigdom, ojämlikhet och social utestängning samt behovet av att bygga alternativa samhällliga och hållbara lösningar, tillsammans med andra aktörer.

Skriften diskuterar:

- Orsaker och effekter av "krisen" och de konsekvenser som skapats av regeringarnas ekonomiska politik samt EU: s roll.
- Den fokuserar särskilt på de sociala konsekvenserna av krisen, särskilt för de fattiga och utsatta, och att lyfta fram de viktigaste budskapen från EAPN's "crisis reports" från 2009 och 2010 samt visa hur lämpad Europa är att förbättra livet för dem till 2020.
- Slutligen föreslås lösningar där EAPN arbetar tillsammans med medlemmarna kring hur lösningar på fattigdom och social utestängning kan användas i en bredare och mer socialt hållbar utvecklingsstrategi.

Skriften utgör en grund för EAPN's policy som ett alternativt perspektiv på krisen (kapitel 4). För att förbättra arbetet till dess slutliga resultat, kommer vi att ta tillvara våra deltagares synpunkter från konferenser och vi välkomnar även skriftliga synpunkter.

Skriften ger oss möjlighet att flytta fram våra positioner i vårt lobby- och kampanjarbete både på europeisk nivå såväl som i våra nationella nätverk.

Skriften har arbetats fram av Dr. Katherine Duffy från EAPN Storbritannien och till grund ligger EAPNs rapporter dels från enkätundersökningar riktade till EAPN-medlemmar men också mötesdiskussioner från olika arbetsgrupper under de senaste två åren. Det bygger främst på EAPN's krisrapporter, vår analys av Nationella Reformprogram och de diskussioner som har väckts under möten i våra arbetsgrupper (Social Inclusion, Employment och Struktural Funds) samt under styrelsemöten.

2. Orsakerna till "krisen"

Sammanfattande punkter

- Fattigdom, mätt efter en fastställd fattigdomsgräns, ökade under "Great Recession" (Den ekonomiska kris som tog fart världen över år 2007 översättares kommentar).
- Finanskrisen var en väckarklocka för endemiska och systemiska globala problem.
- Offentlig politik och uppfattningar om hur ekonomier och samhällen fungerar har dominerats av en misslyckad nyliberal modell.
- Världens ekonomier och samhällen är mycket mer beroende av varandra än vad vi tidigare trott vilket har spridit krisen även till länder och grupper som inte är ansvariga för att ha orsakat den; Vi delar smärtan även om vi inte vann något på den.
- Suveräna stater har bidragit till den finansiella krisen genom att bedriva en misslyckad politik och i avsaknad av effektiva regleringar i den nya omvärld då finansiella tillsyns-myndigheter har "sovit vid ratten".
- Ökande välstånd och inkomster samt en ojämlikhet i en globaliserad värld har varit en central drivkraft för finanskrisen. Ekonomiskt, socialt och miljömässigt fortsätter den att minska den andel av världens inkomster som skall gå till den stora massan människor. Det är ohållbart.

Om det inte sker större förändringar kommer det med säkerhet att innebära nya kriser i framtiden. De flesta EAPN-nätverk tror att dessa är endemiska för västvärldens nyliberala affärsmodell och att det har skett ett medvetet främjande av konsumtion och konkurrens för att driva den ekonomiska modellen framåt. Många tror också att modellen har "kraschat".

3. Ekonomisk politik för att hantera krisen och återhämtningen

Sammanfattande punkter

- Tidig samordning och pro-cyklisk reaktion (en förstärkning av konjunkturcyklarna, istället för en utjämning), som har inneburit utgiftsnedskärningar, skatt- och valutaspekulation, har gjort att återhämtningen avstannat och riskerat att driva in många länder i recession, inte bara inom Europa. En social oro har börjat växa i de värst drabbade länder där besparingsprogrammen får hårdast konsekvenser.
- Demokratin har skadats av de åtgärder som EU och de internationella institutionerna vidtagit i den finansiella krisen genom införande av nyliberala lösningar som driver på åtstramningar, och misslyckats att lösa de långsiktiga sociala effekterna av deras makro-ekonomiska beslut, eller ens den på kort sikt skapade fattigdomen, som är orsakad av krisen i sig.
- Fattigdomen ökade redan under lågkonjunkturen innan besparingsprogrammen infördes.
- De fattiga och utsatta kommer att tvingas utstå mer lidande och under längre tid på grund av stagnation, lågkonjunktur eller besparingsprogram än från själva krisen i sig.

- Det är farliga tider och det finns inget engagemang för att föra en öppen debatt med berörda parter om nytänkande hos våra styrande klasser eller inom EU-institutionerna.

4. Krisens sociala konsekvenser för fattigdom - en vy från frontlinjen

Sammanfattande punkter

- Krisens sociala konsekvenser orsakar långvarig skada för de mest utsatta, för våra samhällen och ekonomier, men skadorna är inte synliggjorda, de följs inte upp eller debatteras. Det civila samhällets intressenter, på alla nivåer, hålls utanför debatten.
- Den växande arbetslösheten är det mest uppenbara resultatet av krisen och besparingsåtgärder som drabbar de fattiga är nu det centrala problemet: att attackera välfärden och grundläggande social service, utan investeringar i anständiga jobb eller att förbättra tillgången på arbetstillfällen. För de som redan är i en krissituation, är upplösningen av samhällets stöd förödande och ett socialt brott mot de människor som drabbas.
- Stödet till frivilligorganisationernas (NGO's) arbete drabbas extra hårt vid nedskärningar, särskilt när det gäller förebyggande och stödjande arbete, även när behoven ökar och förändras med nya risker. Det ökade trycket på frivilligorganisationer att konkurrera om befintliga offentliga resurser pressar ner pris och kvalitet och skapar konkurrens mellan organisationerna.
- Detta innebär ett sammanbrott i det sociala kontraktet mellan människor och deras regeringar, vilket återspeglas i sociala och ekonomiska kostnader, splittrad social sammanhållning och växande sociala oroligheter.
- EU's metod att minska ekonomiska underskott, främst genom sociala nedskärningar, hotar förtroendet för EU's roll att agera till förmån för människor, snarare än marknaden. Varför skulle folk då vilja ha "mer" EU?

5. EU: s insatser för att bekämpa fattigdom och social utestängning

Sammanfattande punkter

- Trots åtaganden att prioritera fattigdomsbekämpningen och högkonjunkturår med tillväxt- och ökad sysselsättning, hade Lissabonstrategin en begränsad effekt på fattigdomen, även före krisen.
- Den sociala öppna samordningsmetoden har visat sig vara ett viktigt instrument för att

skapa enighet om effektiva strategier för att bekämpa fattigdom, men den misslyckades på grund av brist på politisk uppbackning och engagemang för att involvera alla relevanta aktörer i deltagande på nationell, regional och lokal nivå.

- Europa 2020s fattigdomsmål, indikatorer och EU's plattform mot fattigdom, som utlovade deltagande av berörda aktörer, verkade som ett steg framåt för EU's åtagande – för att bekämpa fattigdom måste man veta vad målet är och om man kommer att nå dit.

Men resultatet är enbart ett skamligt hopkok ...

- Rätt mål och politik måste backas upp av finansiering. Ökade strukturfonder för social integration är välkommet, men osäkerheten är stor när det gäller genomförandet. Hot om att straffa de fattigaste regionerna på grund av deras underskott är att skjuta sig själv i foten och oacceptabelt.

- Vision 2020? Den är trångsynt. Regeringar och Europeiska kommissionen lyckas fortfarande inte att se sambandet mellan orättvisor, fattigdom och ekonomiskt misslyckande. De borde se sig om i världen.

6. Att bygga en social och hållbar politik - EAPN: s förslag

Roosevelt hade i sin "New Deal" 1935 tre dimensioner; Lindra (för de arbetslösa), återhämta (för ekonomin) och reformera (finansiell reglering). Infrastruktur byggdes upp men även lagstiftning introducerades för att stödja fackförbund, i syfte att omfördela makten mellan arbetare och arbetsgivare.

EU behöver en "New Deal" för en social och hållbar återhämtning.

6.1. Att hantera den finansiella ekonomin så den blir till gagn för människor.

- **Stoppa krisen i Euroländerna.**

Investerare drar tillbaka sina pengar från Europas banker. De har varken förtroende för bankerna eller för Europas politiska ledning. Euroländernas kris måste åtgärdas omgående och kortsiktigt och den politiska ledningen måste tydligt visa på och acceptera behovet av en större europeisk integration.

Sammantaget tror EAPNs nätverk att risken för fattigdom i Europa är mindre ifall euron behålls, än vid ett okontrollerat avslut. Men uppgiften att skapa en mer integrerad finanspolitik måste inte ske på bekostnad av de fattiga och av de med låg inkomst (se nedan). Europeiska länder med stora svårigheter behöver en nedskrivning av dess skuld. De kan inte betala straffräntor och lida av lågkonjunktur i flera år utan att själva förstöra sin ekonomi, samhällen och förbittra dess befolkning.

EAPNs nätverk vill att Europeiska Centralbanken (ECB), under demokratisk kontroll, stöttar förslaget om Eurobonds. Solidaritet utgör en hörnsten i EU:s styrelseskick.

- **Hantera konkurrensutsatt och obalans i handeln och valutarisker**

För att förhindra att en allvarig obalans återkommer i euroländernas enda valuta måste det finnas en kontrollerad flexibilitet. Flexibilitet är också nödvändig globalt för att sänka växelkursers instabilitet och valutamanipulation utan transparens. Annars finns det en ökad risk för ekonomisk

krigföring som under 1930-talets ekonomiska depression. En ny global version av Bretton-Woods styrda växelkurssystem blivit vida diskuterat. Men EAPN stödjer inte det utan en komplett reformering av de nyliberala principer som ligger till grund för IMF, Bank for International Settlements, Världsbanken och andra institutioner av det tidigare Bretton-Woodssystemet. Ett stabilt system kräver också mycket starkare global reglering av finansmarknaden och transnationella företag.

- **Bankreform och reglering**

Warren Buffet, världens tredje rikaste man (och ägare av ett investmentföretag) refererade till komplexa derivat som "instrument för finansiell massförstörelse" och vägrade investera i dem. (Derivat är ett samlingsnamn på en form av värdepapper, de vanligaste derivaten är optioner, terminer, futurer, warranter och swappar)

Finansiella regleringar måste sätta stopp för spekulatören, försäkringar måste skapas mot att banker blir "too big to fail" (för stora och okontrollerbara) samt att se till att mindre aktörers insättningar är skyddade från bankspekulationer genom separat hantering och ansvar.

Kreditvärderingsinstitut och finansiella företags verksamhet måste bli mer transparent och bättre reglerad. Som ett första steg välkomnar EAPN kommissionens initiativ på detta område, att upprätta tre nya finansiella regleringsorgan. De måste ha större makt och kunna gå mycket längre för komma åt egenintresset som finns i finansbolag.

6.2. Förhindra en glidning in i en nygammal lågkonjunktur eller en lång period av stagnation.

EAPN är inga förnekare av underskott. Men vi är inte heller sado-masochister. Balanserade budgetar är inte alltid nödvändiga och ibland väldigt oönskade. Det är också en stor skillnad mellan regeringars skulder och överskudsättning. Både underskott och skuld har sin plats i hanteringen av ekonomi och för en utjämnande utveckling över tid. När ett hushåll skär ner förändras inte deras inkomster. Men när en regering gör nedskärningar sjunker dess skatteintäkter och andra inkomster. Om vi alla skär ner tillsammans kommer vi hamna i en negativ tillväxt och offentliga finanser och skulder kommer att förvärras.

- **Långsam minskning av underskottet, omedelbar stimulans**

Effekten av nedgången under 2008 var så hög som 7.5% och den kommer inte vara återställd än på många år. En som ansluter sig till Keynes ekonomiska idéer skulle ha huggit tag i sin finanspolitiska verktygslåda och börjat spendera pengar. Många regeringar spenderade pengar genom att dela ut blanka checkar för att lösa ut (och rädda) bankerna. USA har räddat banker med nästan \$10 trilioner (13 nollor) vilka hade kunnat spenderas bättre på nästan vad som helst och bankerna har inte ens ändrat sitt beteende. Låt oss inte göra fel igen.

Pengar kan samlas ihop genom att upplåna kapital med historiskt låga räntor och därför billigt. De regeringar som har lägst underskott måste ta ansvaret för ökade stimulansutgifter, inhemska såväl som i förhållande till andra länder. Vinsten är att rädda Europeisk integration och respekten för alla.

För en omedelbar effekt bör regeringarna öka de fattigas köpkraft (de som kommer att konsumera nästan 100% och snabbt). Detta har också positiva sidoeffekter på regeringsbudgetar genom sänkta sociala kostnader och högre momsintäkter.

Sammantaget har sysselsättningen sjunkit till omkring 64% i Europa. The Social Protection Committee har pekat på att arbetslöshetsciffrorna är väldigt höga för ungdomar, lågutbildade, invandrare från icke-EU-länder samt i eftersatta regioner.

Det är ett strafftänkande och omoraliskt att sänka bidrag och pensioner som nästan ligger på fattigdomsgränsen i samtliga medlemsstater och det hindrar återhämtningen. Inkomstneddragningar måste motverkas. Ett omedelbart åtagande för att öka minimiinkomsterna, med en utvärdering efter halva tiden för Europa 2020, skulle vara intressant, då sänkta minimilöner inte har skapat fler arbetstillfällen.

Ett beslut på EU-nivå om antagande av ett EU-ramverk, som garanterar en adekvat minimiinkomst åtminstone över fattigdomsgränsen, 60% av medianen för disponibel inkomst i ett hushåll, skulle kunna vara ett viktigt instrument för att stödja denna åtgärd.

Sociala budgetar är kontracykliska och har bevisat sitt värde i den inledande återhämtningen från 2008-2009s lågkonjunktur, speciellt i de länder som har de mest progressiva skattesystemen och välutvecklade samhällssektorer. Att skydda sociala budgetar och att täppa till de stora håll i sociala skyddsnät, som finns i några medlemsstater, har uppmärksammats av Social Protection Committee (2011) som tidiga steg att ta. En stor fördel är den produktiva roll som socialt skyddsnät och minimiinkomst har, genom att man undviker långvariga sociala kostnader som socialt orsakad ohälsa.

6.3. Investera i en bättre framtid

- **Utmana ojämlika löneskillnader och investera i kvalitativa arbeten**

Ojämlika löneskillnader måste reduceras för att kontrollera att inga giriga stöder av ekonomisk tillväxt sker med hjälp av ökad ojämlikhet i många länder.¹

Den uppenbara "meritokratiska" uppdelningen av arbete mellan "hög" och "låg" kompetensnivå och lönesättningen är konserverande. Ekonomiska förvaltare får väldigt hög lön och de har skapat instabilitet i världsekonomin - hur skickliga är de i sitt arbete? Många lågbetalda serviceyrken särskilt inom vård och kundservice kräver en hög social kompetens och "mjuka" färdigheter, vilket arbetsgivare klagat på att många välkvalificerade akademiker saknar - som exempel teamwork, förhandling, förutseende, emotionell intelligens, empati etc. Men dessa "mjuka" färdigheter värderas inte i många lågkvalificerade yrken och det är inget som betalas för, ofta då de antas vara "naturliga" för kvinnor och personer med ett vårdande yrke, vilka är överrepresenterade i sådana arbeten.

Europa 2020-strategin är sorgligt svag när det gäller åtaganden för att bekämpa diskriminering med effektiva åtgärder. En reformerad Europa 2020-strategi borde ta allvarigare på detta. Länder med bättre lagstiftning och framgångar behöver göra mer för att sprida goda metoder och visa på effektiva resultat.

Insatser för att skapa nya arbetstillfällen kan få en "kickstart" genom investeringar i gröna och vita arbeten (gröna sektorn, social- och hälsovård, och den sociala ekonomin). Men för att minska de ojämlika klyftorna och för att fungera som ett effektivt verktyg för att minska fattigdomen måste

dessa vara arbeten av hög kvalitet, med åtaganden som att höja lönenivåer, garantera avtalens löptid, tillämpa anställdas rättigheter, tillgång till utbildning, ingen diskriminering etc.

EAPN stödjer ETUCs krav på minimilöner på 60% av medelinkomsten och ett berikande arbete som två viktiga vägar för kvalitativa arbeten vilket kan hjälpa att uppmuntra arbetsgivare att stödja en kompetensutveckling i arbetet.

Att skapa arbeten måste också gagna de mest utsatta. Nya åtaganden är nödvändiga för att säkra tillgång, för de som är allra längst ifrån arbetsmarknaden genom att erbjuda individuellt anpassade lösningar, strategier med en helhetssyn och positiva aktiveringar som en del av en integrerad, aktiv och inkluderande strategi.

- **En utvecklingsfrämjande Social Investment Pact.**

Snarare än tillväxtfrämjande i en förenklad mening är EAPN utvecklingsfrämjande. För att stimulera Europeiska ekonomier, stödjer EAPN en "social investment pact".

OSE (The European Social Observatory) upptäckte att alla vinster som sysselsättningen gav under Lissabonstrategins period förlorades under "the Great Recession" (Den stora lågkonjunkturen). Några av dessa arbetstillfällen kommer inte tillbaka och en del kommer att bli andra jobb än tidigare. Kraven på hög kompetens kommer att fortsätta att öka till exempel inom IT och sjukvården, men det finns risker att de kommer att innebära otrygg sysselsättning och arbetslöshet. OSE konstaterade också att i de Nordiska länderna vilka återhämtade sig bättre från krisen, för en politik som innehåller flest beståndsdelar för en social utvecklingsstrategi för välfärden. Tyskland och Storbritannien samt Spanien visar på en del inslag, men inte länderna i de södra, centrala eller östeuropeiska länderna.²

Ett omfattande program med sociala investeringar i utbildning, hälsa och sociala tjänster och högre inkomster för låginkomsttagare och de med minimiinkomst, kan återskapa företags och konsumenters förtroende på en kort och mellanlång sikt, utan onödig konsumtion eller förlösade insättningar av pengar i banker som flyttar pengarna ut ur Europa. Ett snabbt agerande för att förhindra och minska fattigdom och öka folkhälsan, välmående och kunskap kommer att minska framtida sociala och ekonomiska kostnader.

I den globaliserade världen, borde EU implementera dess åtaganden att hjälpa (0.7% GDP) och sikta på att klara millenniemålen³, genom insatser i kampen mot fattigdom och främja social integration i fattigare länder.

EAPN stödjer förslagen med ett socialt golv uppbackat av ILO och främjandet av en samarbetsutvecklingsstrategi som verkar till förmån för den lokala befolkningen.

Istället för att tävla ner mot botten, låt oss tävla mot toppen. Oavsett vem som vinner kommer vi alla att bli vinnare, friskare, bättre utbildade och mer trygga. De minst gynnade kommer få bättre liv och möjligheter vilket förbättrar den sociala sammanhållningen. Ett sådant Europa skulle faktiskt bli det kunskapsintensifierade Europa som Europa 2020 strävar efter att bli; sociala investeringar bör utgöra kärnan i en förbättrad Europa 2020-strategi.

2 Social Protection Committee 2011. *SPC assessment of the social dimension of the Europe 2020 strategy SPC 2011/02/2/FINAL*, Brussels, Council of the European Union. P 15.

3 UN. 2011. *Millennium Development Goals [Online]*. Available. <http://www.un.org/millenniumgoals/bkgd.shtml> [Accessed].

6.4. Stöd rättvisa skatter

Våra resurser används verkligen inte effektivt. En hållbar grön strategi skulle sluta misshushålla med resurser genom att minska ojämlikheten och därigenom dess kostnader och skulle se till att subventionerad industriell matproduktion upphörde liksom försvarets upphandlingar. Vi skulle kunna sluta slösa pengar på kostnader som går att undvika så som fåfänga infrastrukturella projekt, varumärken och marknadsföring samt miljöförstöring och dess konsekvenser. Vi skulle kunna försäkra oss om att resursplaneringen sker med syfte att främja närheten för människan till service och arbeten.

Men hållbara offentliga och sociala satsningar kräver rättvisa skatter, kompletterad med statlig upplåning till investeringar i social och hållbar infrastruktur och service samt en avmattning av den privata konsumtionen bland de med en bättre ekonomi, kompenserad av en snabbare förbättring av kvaliteten i den offentliga sfären och den sociala ekonomin. Nedan finns några punkter från EAPNs diskussioner kring rättvisa skatter.

- **Progressiv beskattning och skatt som en solidaritet mellan medborgare**

Konsumtionsskatter, såsom moms, och proportionella inkomstskatter där de rika betalar samma andel av sin inkomst som de fattiga, motverkar idén om social rättvisa.

De central- och östeuropeiska länderna i EU leder övergången från progressiv inkomstskatt till andra former av beskattning, ofta efter påtryckningar från IMF och EU-kommissionen vid räddningsaktioner. I EAPNs Social Inclusion Working Groups möte i Madrid 2011, sa vårt Ungerska nätverk att: "Den ungerska regeringen tror att det är mer rättvist att bara beskatta konsumtion – ett nytt koncept av rättvisa." Ett skäl till detta var att undvika skatteflykt, framförallt av de rika, och svartarbetande förmögna proffs. "Advokater och läkare kommer inte utfärda kvitton – skatt är mycket frivilligt."

Vårt polska nätverk säger "I Polen byter alla företag fakturor med varandra. Dessutom finns det lagliga arbeten som utförs mot minimilön och annat arbete sker under bordet – både privata och offentliga företag gör det och det är en stor risk för fattigdom då de blir gamla. Det sker inga bidragsbesparingar men allt färre människor kvalificerar sig för bidrag."

Vårt slovakiska nätverk berättar att "I Slovakien åker arbetare utomlands; arbetslösheten har fallit på grund av emigrationen; men skatt och sociala inkomster kommer inte tillbaka till Slovakien."

46 miljoner amerikanare betalar ingen skatt och det finns ett ökande tryck i en del Europeiska länder att ta lågavlönande arbetare helt och hållet ur skattesystemet.

Men om beskattning allt oftare ses som en "frivillig" aktivitet, kommer allt fler människor försöka slippa eller komma undan skatten. Om dessutom skattebördan faller tyngre för de i medelklassen medan de har tillgång till färre och sämre offentliga tjänster, kommer solidariteten med fattigare människor minska ytterligare. Många skulle vilja se att alla förmåner och pensioner ökar i beloppsstorlek och blir beskattade som⁴ några redan är, så att betala skatt blir en solidaritetshandling mellan medborgare och att de känner att de alla har något att vinna på och säga till om vad gäller kvalitet och välplanerade offentliga tjänster.

4

ILO. 2011. *Social protection floor* [Online]. Geneva. Available.

<http://www.ilo.org/gimi/gess/ShowTheme.do?tid=1321> [Accessed].

Sammantaget för att skydda de mindre gynnade och för att säkra resurser för det allmänna, önskar EAPNs nätverk ha en annan balans mellan nedskärningar och skattehöjningar i hanteringen av underskott och skuld. De föreslog mer och rättvisare (progressiv) beskattning; förmögenhetsskatt och skatt för fastighets-/markägande och mer fokus på att hantera skattesmitning och skatteflykt. De stödjer en Tobinskatt av internationella ekonomiska transaktioner, tätning av skattekyphål och stängning av skatteparadis och relativt högre skattesatser för företag och för de förmögna jämfört med vanlig inkomstskatt.

Några av dessa punkter diskuteras nedan.

- **Rättvis beskattning för de rika och för stora företag**

Nyliberaler föredrar sänkta skatter för rika privatpersoner och för företag med syfte att stimulera dem att starta entreprenörsverksamhet snarare än att de ska gömma sina pengar utomlands eller bara sitta och vänta på en chans att kunna köpa upp en konkurrent. De rika behöver uppenbarligen ett incitament att ge dem mer av vad de redan har mängder av redan, medan de fattiga får mindre av vad de redan har för lite av. Det är löjligt, omoraliskt och det finns inga bevis för att man genom att ge de rika mer pengar uppmuntrar dem till att starta nya företag. De flesta nya företag startas i liten skala av en ägare som arbetar i många timmar för en väldigt liten vinst. Att stödja lokal utveckling inklusive att säkerställa möjligheten till småföretagande, en social ekonomi och lokala företag genom att de får tillgång till finansiering och kan bli goda arbetsgivare, skulle vara en bättre användning av satsade resurser. Så skulle en försäkring för självanställda människor att ha tillgång till statliga pensioner, så att risken för svår fattigdom inte fungerar som en mur mot att utveckla företag.

Leona Helmsley (1983) amerikansk miljardär som äger fastigheter och hotell är känd för att ha sagt "vi betalar inte skatt. Bara de små människorna betalar skatt."

Warren Buffet, skriver i New York Times den 15 augusti 2011⁵: "Medan de fattiga och medelkassen slåss för oss i Afghanistan, och medan de flesta amerikaner kämpar för att få ekonomin att gå ihop så fortsätter vi megarika att få våra extraordinära skattelättnader. Det är trevligt att ha vänner i höga positioner." Warren Buffet påpekade att miljardärer har otillbörligt politisk inflytande och betalar inte rättvis skatt och det gör inte heller deras företag. Det innebär att väljarna berövas två gånger – dela på de resurser som väljarna prioriterar och dels på ansvaret för att resurserna spenderas. Han menar att människor som han borde beskattas mer, inklusive när kapital ökar vilket är beskattat på en lägre nivå än inkomstskatten. Han räknade ut att hans årliga skattenivå var 17.4% nästan hälften mot hans kontorsanställda.

Andra förmögna i EU – i Tyskland, Frankrike, Italien, Storbritannien och Österrike som exempel, stödjer högre förmögenhetsskatt. Den österrikiska pampen Hanspeter Haselsteiner anser att det finns ett adekvat pris för att leva i ett socialt sammanhållet samhälle där förmögna människor inte behöver gömma sig i inhägnade bostadsområden (s.k. gated communities).⁶ Ett litet positivt steg framåt är det franska uttalandet om en extra 3% inkomstskatt för de som tjänar mer än 500.000 euro tills underskottet har balanserats upp – det kommer fortfarande innebära att skattetaket är endast 44%.

5 Wearden, s. G. 2011. *Buffet on the debt crisis: make billionaires like me pay more*. The Guardian, 16 August, 25.

6 EAPN 2010a. *Wealth explainer*, Brussels., p.30.36

Företagsskattenivåerna är väldigt olika inom EU och den sjunker; Irlands nivå är bland de lägsta med 12.5%. Trots detta så betalar många transnationella företag löjligt låga skatter på sina vinster, inklusive Google, vars företagsmotto är "Var inte ond". På EU-nivå, har den franska regeringen eftersträvat en kapplöpning mot de lägsta företagsskatterna inom EU; de borde försöka igen, både vad gäller konkurrerande skattenivåer och skattesmitning.

- **Effektiva skatter på finansiella transaktioner**

En finansiell transaktionsskatt introducerad på EU-nivå stöds nu av Europeiska kommissionen, parlamentet och rådet, med detaljer presenterade under hösten. EAPN stödjer kampanjen men är angelägena om att den ska användas för sociala investeringar i EU och för att backa upp de löften om att stödja utveckling (0.7% GDP). I en intervju med Eurativ⁷, sa Michel Barnier, Kommissionär för inre marknaden att "Vi tror att denna skatt är ekonomiskt hållbar av marknaden så länge nivån är blygsam."

Skatten skulle bli "tekniskt enkel, ekonomiskt produktiv och politiskt korrekt" och motsvara den stora summa av skattebetalares pengar som regeringar satsade för att rädda banksektorn under 2008 års finanskris. Den borde inte användas som en ersättning till EUs fondfinansiering, utan användas för att skapa arbeten som en del av en social investeringspakt, som nyligen presenterades av ETUCs nya generalsekreterare.⁸

6.5. Gå från grönare tillväxt till en hållbar utveckling

- **Grönare tillväxt**

Ekonomer måste bli insatta i ekologi, samhället och politik.⁹

Klimatförändringar ökar på grund av utsläpp av växthusgaser vilket har sänkt kvalitetssäkerheten på vår mat som består av å ena sidan en variation av grödor som produceras för export och å andra sidan en efterfrågan på biobränsle. Det är en ökande global efterfrågan och ökade råvarupriser som gjort att tillväxtländer har vuxit fort, men som nu saktar ner. Ovanpå detta har finansiella bolag spekulerat i råvarupriser.

Kina har nu världens största utsläpp på växthusgaser (22.7% av hela världen) och leder över USA (19.73%) och Europeiska Unionen (13.76%).¹⁰ Fattiga människor lever ofta i de sämsta miljömässiga områdena, inom Europa och utanför Europa.

"The green new deal" och "the global green new deal"¹¹ föreslår investeringar i arbeten som kan klassificeras som "gröna kragar" inom sektorer som arbetar med minskade koldioxidutsläpp, energi, transport och offentlig infrastruktur samt investeringar i ren energiteknologi. Men trots att hållbar

7 EurActiv. 2011. *EU builds case for finance tax ahead of draft proposals* [Online]. Available. <http://www.euractiv.com/euro-finance/eu-builds-case-finance-tax-ahead-draft-proposals-news-506654> [Accessed].

8 ETUC 2011. Press Release August.

9 Lamy 2002 in Aciçi and Bünül (2011) p13).

10 Aciçi and Bünül (2011) p6.

11 UNEP 2009. Global Green New Deal. Policy brief available at http://www.unep.org/pdf/A_Global_Green_New_Deal_Policy_Brief.pdf. 37

tillväxt är en strävan av Europa 2020, så finns ingen riktig plan för tillväxten av gröna jobb. EAPNs nätverk stödjer projektobligationer för infrastruktursatsningar för en ekologisk omställning i Europa för sociala och miljömässigt sjysta jobb. En del "gröna policies", medför dock risken för ökad fattigdom för de som inte har råd med de stigande kostnaderna för de naturresurser som följer med, eller inte gör en förändring i sin livsstil då det finns restriktioner för dem att följa. Detta är särskilt riskabelt med förslag som hotar att straffa de hushåll som har en hög energiförbrukning då fattiga hushåll eller de med äldre eller sjuka boende, som ofta bor i dåliga boendemiljöer, sällan har en valmöjlighet eller kontroll över energiförbrukningen.

För grön hållbar tillväxt måste det finnas en rättvisare fördelning av inkomst och resurser och subventionerade investeringar från regeringar med en inhemsk tillgång för alla – även för fattigare människor – för ren och grön teknologi.

För att uppnå en bättre fördelning och användning av resurser, kommer vi att tvingas att utmana transnationella företags kontroll över immateriella rättigheter genom vilka de kan utvinna mycket höga vinster från användare och regeringar och skydda sitt varumärke snarare än täcka forsknings- och utvecklingskostnader.

- **Hållbar utveckling**

Det finns en växande tro bland miljö- och sociala organisationer att marknadens mekanismer inte kan leverera hållbarhet och bra miljö eller stoppa fattigdomen. De argumenterar för att ändra sättet vi lever på från bytesvärde till brukarvärde. I "Prosperity without growth: Economics for a finite planet"¹², fastslog Jackson att samhällen kommer behöva separera välstånd från tillväxt. Han menar att ekonomers antagande att vi kan fördubbla tillväxten från resursanvändning genom att öka effektiviteten är en myt. Han förutspådde att framtida människor kommer att fokusera på behov och inte önsknings, samt att välståndet kommer att behöva omdefinieras mer i termer av familj och relationer – socialt kapital. Men socialt kapital kan vara lika ojämnt fördelat mellan människor och platser som rikedom. Om detta är vår framtid då måste vi prioritera att satsa på vår sociala infrastruktur för att skydda oss men också på att bekämpa socialt utanförskap.

Det är en hel del arbete kvar att göra inför en förändrad agenda, men det finns ett brett stöd för förändringsplanerna kring en vision av den gröna, sociala och hållbara nya överenskommelsen, till vilken EAPN kan tillföra idéer om hur det går att stärka socialpolitikens dimension i en europeisk kontext.

Nya mål kräver annorlunda värderingssätt. Under den franska regeringens presidentskap i EU (2009) lanserades ett initiativ på hur det skall byggas trovärdiga alternativ till GDP som ett mått på framgång, i EU och på en internationell nivå. EU-kommisionen driver detta arbete framåt, inklusive satsningar på att hitta indikatorer för att mäta välfärd. Sociala frivilligorganisationer är dock inte systematiskt involverade och det finns inget transparent samråd med frivilligorganisationer heller. För att följa utvecklingen måste Europa 2020 agera snabbt framåt för att komma överens och integrera flertalet mänskliga/sociala och miljömässiga utvecklingsindex till en tanke- och policyprocess.

Inom varje hållbar utvecklingsmodell, är att minska fattigdom grundad på låga inkomster en prioritet för fattiga människor. Lycka och glädje är en gåva men fred, säkerhet, social tillhörighet och hållbarhet kan skapas.

6.6. EU's roll och Europa 2020

Europa befinner sig vid ett vägskäl. Kan Europa 2020 leva upp till utmaningen att skapa en grund för förnyelse?

- **Utmana det demokratiska underskottet**

Satsningar för att få ännu större vinster har lett till en intensifiering av arbete och en förlust i arbetets kvalitet samt i arbete/fritidsbalansen; exploatering av fattigare arbetare och fattigare länder; konsumtion på kredit och finansföretag som spekulerar med andra människors pengar där de tar vinsterna och vi tar smällen. Europeiska välfärdsstater sugs ut på resurser för att betala spekulanters spekulskulder. Alla vet att detta inte är hållbart; men vi måste ha självförtroende i och tilltro till; en väg härifrån till en bättre plats.

Men ökad makt har förflyttats till icke valda institutioner och organisationer under en tid med den största skuldbördan under finanskrisen. De ökade angrepp på sociala rättigheter, socialt skydd och grundläggande service som en vanlig reaktion, gör det allt tydligare att de sociala ambitionerna är ett politiskt val baserat på tillgänglighet, rättvisa och solidaritet, som ifrågasätts av mäktiga intressen och vi är uteslutna från att kunna utmana dem.

Europa 2020 skulle kunna erbjuda en potential för ett steg mot en mer social och hållbar tillväxtmodell, men istället har det bara stärkt nyliberalismens marknadsprioritering vilket innebär att sociala rättigheter blir betydelselösa och om det får fortsätta bara kommer att rinna ut i sanden. Där EU efterfrågade politiskt ansvarstagande och öppenhet, finns en brist på transparens, och uppifrån styrda regler införda av EUs ekonomi- och finansministerier samt ECOFIN. Det civila samhället och andra aktörer har blivit åsidosatta och hållna utanför debatten – i EU och på nationell nivå.

Det finns signaler på en ny politisk rörelse och gatudemonstrationer som inte tänker låta detta fortgå, som med 15M-rörelsen i Spanien, som nu sprider sig genom EU, 'kan inte betala, tänker inte betala'-protester och mobilisering i Grekland och tidigare lyckade protester på Island, liksom en ökning i traditionella organiserade demonstrationer särskilt av fackföreningsrörelsen t.ex. ETUC-marschen i Bryssel september 2010. I mars 2011 marscherade upp till en halv miljon människor mot nedskärningarna i Storbritannien. I augusti 2011 var det allvarliga upplopp i engelska städer. Inpå de europeiska gränserna har 7% av den totala israeliska befolkningen marscherat och kämpat för social rättvisa och den Arabiska våren fortsätter.

- **Att stärka Europa 2020**

Europa 2020-strategin måste snabbt visa att de menar allvar med sitt mål att utrota fattigdomen och socialt utanförskap. Fattigdomsmålet måste stärkas, indikatorer måste tydliggöras och hållas samman och processer med uppföljning måste vara hållbara. En överenskommen procentsiffra för fattigdomsmålet, för alla medlemsstater, som med alla andra indikatorer är uppenbart nästa steg. Sysselsättnings- och utbildningsmål måste nås och implementeras.

Enskilda mål är inte nog, och en mer effektiv social- och ekonomisk politik, med den inriktning som beskrivs i denna text, måste tas i bruk. En ökad andel av strukturfonderna bör användas för att nå målet för social integration, särskilt genom aktiva integrationsstrategier, som säkerställer att frivilligorganisationer har tillgång till finansiering och möjlighet att engagera sig som samarbetspartners i verksamhetens ledningsorgan.

För riktiga framsteg skall kunna göras i riktning mot de sociala målen, måste målen backas upp av en övergripande social klausul som bör integreras i en makroekonomisk strategi. Ett skifte av denna

natur kräver ett annorlunda tankesätt, tillvägagångssätt och en utmaning till det nuvarande nyliberala ekonomiska mantra. Detta betyder att aktivt främja en öppen debatt om alternativ.

På en institutionell nivå, behöver reglerna för DG Employment (i Europeiska kommissionen) och EPSCO inom Ministerrådet stärkas för att erbjuda en jämlik balans till ekonomi- och finansministrar och departement, för att göra det möjligt för dem att realisera sin roll som försvarare av sociala rättigheter och för fördragets åtaganden.

En ny vitaliserad roll för Social OMC, baserad på 2006 års mål och inriktning är också avgörande, att säkerställa en återgång till ett bredare åtagande i en flerdimensionell strategi, för att försäkra sig om tillgång till rättigheter, resurser och service för alla och för att förstärka den avgörande rollen för ett socialt trygghetssystem som ett nyckelverktyg att förhindra, liksom att lindra, fattigdom. Flaggskeppets plattform skulle kunna erbjuda ett viktigt tillfälle att utveckla de viktigaste prioriteringarna för OMC: Rekommendation kring barnfattigdom, flytta fram strategierna för att bekämpa hemlöshet, implementera aktiv integration, men dess effekt beror på graden av "befogenheter" och delaktighet av offentliga myndigheter och andra intressenter.¹³

Ansvar och delaktighet i Europa 2020 kan endast bli verklighet genom en resursstark och en engagerad aktör på alla nivåer i NRP- och i Europa 2020-processen. Den Europeiska plattformen erbjuder en unik möjlighet att stödja utvecklingen av nationella fattigdoms-plattformar, sammankopplade med regionala och lokala nivåer, vilka kan engagera människor som direkt lever i fattigdom och deras frivilligorganisationer, liksom andra sociala aktörer i utveckling av NRP's och nationella strategier för social integrering och socialt skydd. Kommissionens förslag att utveckla riktlinjer för delaktighet av olika aktörer (brukare) borde utvecklas i samarbete med frivilligorganisationer och andra nyckelpersoner, inklusive komma överens om en handlingsplan för genomförande och integration av EU2020, styrnings- och ledningsprocedurer som visar att kopplingar finns mellan nationell, regional och lokalt nivå.

- **Stärka den Europeiska sociala modellen**

På lång sikt behöver Europa överväga hur framtiden ska se ut, och i vems intresse.

De kan fördubbla sina nyliberala ansträngningar och i det långa loppet få möta de konsekvenser för stabilitet och tillväxt av ökad ojämlikhet och fattigdom, liksom pressen på, och diskussionen om, gemensamma och minskade naturresurser. Eller så kan Europa ta tillvara detta tillfälle för att göra en riktig insats för ett rättvist och hållbart Europa som tillhandahåller förmåner för dess befolkning, backar upp fundamentala rättigheter, investerar i friska välfärdsstater som är sammankopplade genom en aktiv integrationsstrategi som säkrar en tillräcklig inkomst, tillgång till kvalitativ service och hjälp till anständiga arbeten. Européer kan investera i nya jobb som erbjuder ny grön och social service som svarar mot lokala och samhällsliga behov.

De nya åtagandena om ekonomiskt ansvarstagande skall matchas mot åtaganden i social och grön styrning i en transparent och öppen dialog där människor engageras direkt i beslut som rör deras liv, liksom stödjer dess delaktighet i budgetarbete på olika samhällsnivåer.

Det kommer att kosta pengar och krävs solidaritet för transfereringar mellan rika och fattiga människor, gemenskaper och regioner och mellan norr och söder och möjlighet till gemensamma garantier för vår finansiella ställning. Men det kommer inte kosta liv och det kommer inte kosta vår planet. En ambitiös ansträngning för en rättvisare, grönare framtid kan återge hopp och

förväntningar, särskilt för unga människor. Det är nödvändigt att ge sig ut på vägen mot återhämtning, vilket kommer gagna alla.

I Europa blommar det av alternativa lösningar och rörelser. En strategisk väg som för oss alla samman runt en gemensam agenda, där vi prioriterar kärnfrågorna, och bygger en handlingsplan för övergången mot en mer social och hållbar modell vore ett viktigt nästa steg. EAPN vill försäkra sig om ett manifest och en handlingsplan som på ett effektivt sätt angriper ojämlikhet och fattigdom i Europa. EAPN vill också att de Europeiska institutioner som har ansvar för dessa frågor är involverade. För att inkludera nya sociala rörelser måste man också undersöka nya sätt att arbeta och organisera sig på. EAPN välkomnar förslag.

Ett socialt "Davos" och bygga en mer effektiv agenda på basis av Världens och Europas "Social Forums" kan bli avgörande för att mobilisera och utmana nyliberalismens samhällsmodeller.

- **Bekräfta nationella ramverk för rättigheter och EU's roll**

Den nyliberala ambitionen är en liten stat och låga förväntningar på den. Faktum är att Eurobarometern visar att de tillfrågade, spridda över EU, litar mer på frivilligorganisationer än regeringar eller vinstdrivande företag när det kommer till att bekämpa fattigdom. Men under tiden som individer, grupper och gemenskaper måste ta sitt eget ansvar, är EAPNs nätverk tydliga med att det civila samhällets insatser måste ske i ett ramverk¹⁴ av universalitet och jämlikhet som endast staten kan ge.

Staten kan inte "outsourca"/sälja ut socialt ansvar. Som Ungern har funnit, är det inte hållbart att förlita sig på filantrop-kapitalister för finansiering av sociala projekt; de vandrar vidare. Som Storbritannien har upptäckt, om 31 000 svaga äldre människor riskerar att förlora sina vårdhemsplatser sedan den största privata leverantören av vårdtjänster gått i konkurs, förväntar sig allmänheten att staten skall kliva in och agera på de drabbades vägnar och lösa systemfelet. En stor roll för staten, emellertid, måste matchas med mer effektiv lokal demokrati och metoder för delaktighet och i globaliseringens kontext måste mer effektiva samarbetsformer mellan stat och samhälle finnas för att kunna garantera en viss samhällelig standard.

Staten är vår kollektiva lösning för att organisera samhällen och välfärdsstaten är vårt kollektiva löfte om social trygghet och rättvisa. Staten – det är vi. Men krisen har grundligt visat upp behov på större demokratiskt och deltagande engagemang tillsammans med våra regeringar. På EU-nivå har argumenten för subsidiaritetsprincipen inom socialpolitiken använts för att effektivt blockera alla typer av EU-ramar som ska upprätthålla sociala rättigheter och sociala standarder, under tiden som EUs ekonomiska ledning och andra initiativtagare (Service Directive), ökar inblandningen på medlemsstaters socialpolitiska områden. Den här situationen kan inte fortgå. Statens grundläggande roll måste erkännas och bekräftas. Ekonomiskt ansvar måste matchas med ett socialt ansvar.

6.7 Summering

Neoliberalismen (nyliberalismen) har kraschat. Valda regeringar måste ta ledningen i omvandlingen till ett bättre samhälle. EU bör göra sig redo för förändringar av traktaten för att underlätta

förändringen, särskilt för att inkludera social såväl som ekonomiskt ansvar, och ett ramverk för EUs sociala standards. En summering av EAPNs förslag till beslut på Europeisk nivå följer här nedan:

- **En öppen och inkluderande ledning/styrning:** en mer demokratisk och deltagarstyrd ledning/styrning är rätt i sig och avgörande för att hantera förändringar. Detta innebär särskilda insatser för att inkludera de fattiga och mindre gynnade i beslutsfattandet. Europa 2020 skulle kunna utgöra en utmärkt modell i de nationella reformprogrammen och nationella strategier för socialt skydd och social integration och genom att stödja nationella plattformar mot fattigdom och social exkludering kopplat till regional och lokal nivå.
- **Rädda euron:** Euron bör räddas, men inte genom att offra solidaritet mellan regioner och mellan de rika och de fattiga. Eurobonds (obligationer) och en flexibel syn på underskott samt valutahantering är viktiga verktyg som i en del av stödet för Euroländerna i en utökad finansiell stabilitet. Ökad ekonomiskt ansvar från EUs sida måste åtföljas av ett socialt ansvar.
- **Placera "kvalitativa jobb och socialt skydd" i hjärtat av Europa:** fördragen bör förbättras så att de makroekonomiska mål för full sysselsättning och investeringar av den sociala tryggheten, är mål på samma sätt som kontrollen över inflationen. Det bör inte finnas en integrerad finanspolitik eller en ekonomisk ledning genom EU utan detta åtagande.
- **Tillbaka till statens roll att leverera en universell och rättvis välfärd och EU: s roll att garantera en viss standard:** Ett engagemang på EU-nivå med ett ramverk för att garantera universell, rättvis och tillgänglig grundläggande service av allmänt intresse, är fortfarande nödvändig. Ett stopp bör införas om en överföring sker av statliga tillgångar till vinstdrivande företag i sektorer där konkurrens varken är effektiv eller genomförbar, där vinstdrivande står i konflikt med sociala mål och samhälllig standard, och där vinsten istället sänds ut ur Europa vilket innebär att det europeiska folket förlorar sina skatteintäkter.
- **Skapa fler, bättre och mer nyttiga jobb: en social investeringspakt:** För att säkra en framtid som är värd att ha och för en övergång till "gröna" och "vita" jobb: en social EU-investeringspakt med fokus på satsningar på utbildning, hälsa, social service, socialt skydd och minimilöner samt en ny grön överenskommelse för den fysiska infrastruktur som fokuserar på prisvärda bostäder och kollektivtrafik samt de behov som främjar en hållbar resursanvändning.¹⁵
- **Dela vår rikedom och kunskap:** Snabba insatser på 0,7% av Europas BNP som investeringar i fattigare länder i riktning mot millenniemålen och få tillbaka engagemanget att utvidga "det sociala golvet". Främja fördelarna med vår sociala modell.
- **Fördela vår rikedom rättvist:** För att säkra en rättvis fördelning av EU: s inkomster, en EU-minimilön på minst 60% av genomsnittslönen i alla länder och sociala miniminormer i hela Europa, i linje med EFS's förslag och en tillräcklig minimiinkomst som ligger minst på fattigdomströskeln, skulle vara ett stort steg framåt.
- **Få våra resurser rättvist:** Skatt borde marknadsföras som solidaritet mellan medborgare och betalas rättvist av alla, inklusive företag och förmögna liksom av de fattiga. Det kommer att krävas progressiv inkomstskatt, förmögenhetsskatt och finansiell transaktionskatt liksom att

stänga skatteparadis, laga kryphål i skatteregler och en skattemässig konkurrens särskilt på inkomst- och bolagsskatt. Det kommer också att krävas bättre inkomster för de fattiga.

- **Sätt människor först:** Integrerade aktiva inkluderingsmetoder (försäkran om tillräcklig inkomst och tillgång till tjänster och kvalitativa arbeten) för alla åldrar i alla områden. Detta bör omfatta investeringar i frivilligorganisationer, samhällsgrupper och den sociala ekonomin för att erkänna deras värde i förtroende, närhet, innovation och integration, men inte som en ersättning till traditionella offentliga tjänster.
- **Stöd fattigare regioner och orter:** Mer aktiv och samhällelig regionalpolitik för att säkerställa väl avvägd, integrerande tillväxt i användbara industrier och tjänster och en enklare tillgång till strukturfonder för små frivilligorganisationer. ESF för att fokusera på att bekämpa fattigdomen genom aktiv integration, innovativa sociala tjänster, jobbprojekt och lokal utveckling.
- **Ge lika villkor för näringslivet och stöd mindre företag:** Regleringar som ger en ram för rättvisa och öppenhet är inte "byråkrati" utan det är grundläggande för att skapa en bra verksamhet. Mer och bättre tillgång till finansiering och stöd för utveckling av små företag inom ramen för stöd av kvalitativ och hållbar sysselsättning och innovation, samt bättre tillgång för grupper i utanförskap.
- **Mät våra framsteg:** Gå bortom BNP och mät framstegen med hjälp av de uppsatta fattigdomsmålen och viktiga gemensamma indikatorer från den sociala OMC'n (inklusive ojämlikhet och satsningar på tillräckliga och effektiva sociala trygghetssystem) utvecklade till index för en social och hållbar utveckling och välbefinnande.